

Бібліографічні посилання:

1. Gruber, J., Prinstein, Weinstock, L. M. (2020). Mental health and clinical psychological science in the time of COVID-19: Challenges, opportunities, and a call to action. *American Psychologist*.
2. Loades, M. E., Chatburn, E., Crawley, E. (2020). Rapid Systematic Review: The Impact of Social Isolation and Loneliness on the Mental Health of Children and Adolescents in the Context of COVID-19. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 59(11), 1218-1239.
3. Arnett, J. J. (2007). Emerging Adulthood: What Is It, and What Is It Good For? *Child Development Perspectives*, 1(2), 68–73.
4. Masten, A. S. (2015). *Ordinary Magic: Resilience in Development*. New York: Guilford Press. URL: <https://www.guilford.com/books/OrdinaryMagic/AnnMasten/9781462523719/summar>.
5. Magson, N. R., Freeman, J. Y. A., Rapee, R. M., Richardson, C. E., Oar, E. L., & Fardouly, J. (2020). Risk and Protective Factors for Prospective Changes in Adolescent Mental Health during the COVID-19 Pandemic. *Journal of Youth and Adolescence*.
6. Parola, A., Rossi, A., Mannarini, S. (2020). Mental Health Through the COVID-19 Quarantine: A Growth Curve Analysis on Italian Young Adults. *Frontiers in Psychology*, 11.
7. Schwinger, M., Trautner, Otterpohl, N. (2020). Psychological Impact of Corona Lockdown in Germany: Changes in Need Satisfaction, Well-Being, Anxiety, and Depression. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(23), 9083.
8. Hafstad, G. S., Sætren, S. S., Wentzel-Larsen, T., & Augusti, E.-M. (2020). Longitudinal Change in Adolescent Mental Health During the COVID-19 Outbreak – A Prospective Population-Based Study of Teenagers in Norway (SSRN Scholarly Paper ID 3727297). *Social Science Research Network*.
9. Hawke, L. D., Barbic, Henderson, J. L. (2020). Impacts of COVID-19 on Youth Mental Health, Substance Use, and Well-being: A Rapid Survey of Clinical and Community Samples: Répercussions de la COVID-19 sur la santé mentale, l'utilisation de substances et le bien-être des adolescents: un sondage rapide d'échantillons cliniques et communautaires. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 65(10), 701–709.

Коваль Владислав Олександрович

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психології Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ПРЕДСТАВНИКІВ СИЛОВИХ СТРУКТУР ДО ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЙ

Екстремальна ситуація з психологічної точки зору – ситуація в якій запити фізичного і соціального оточення

перевищують адаптаційний потенціал особистості, що призводить до стресу.

Ступінь інтенсивності впливу та послідовність розгортання екстремальної ситуації визначає формування психопатологічного потенціалу екстремальної ситуації (як і надзвичайної) для здоров'я особистості. Як вказувли наші автори, з посиланням на Ф Березіна, серед факторів, що підвищують вимоги до психологічної адаптації людини є:

- динамічність розгортання подій;
- дефіцит та протиріччя в інформації, що необхідні для прийняття рішень;
- необхідний для прийняття рішення ризик;
- діяльність в умовах, що перевищують функціональні можливості людини за об'ємом і ступенем складності;
- антиципація загрози життю та здоров'ю [1].

Для співробітників силових структур які опиняються (опинилися) в екстремальній чи надзвичайній ситуації типовою стратегією може бути пошук емоціональної та інструментальної підтримки за рахунок використання копінг-стратегій, спрямованих на емоційне відреагування, використання гумору, звернення до релігії, прийняття та активне оволадання з ситуацією. Тобто, мається на увазі конструювання співробітниками силових структур прийняттого адаптивного простору в рамках якого вони зможуть розкрити свій адаптивний потенціал за умови приведення індивідуальних і поведінкових характеристик особистості до орієнтовних нормативних вимог, характерних для їхнього віку.

У фреймі конструювання власного адаптивного простору суб'єкт адаптації за Роммом М. (2002) може: «1) використати в незмінному вигляді вже існуючі в арсеналі суспільства стратегії; 2) модифікувати й удосконалити окремі стратегії із існуючих; 3) використовувати ексклюзивні стратегії адаптації». Як наслідок, ми можемо отримати:

- модифікацію власної самосвідомості співробітника силових структур;
- реконструювання у його власній свідомості образу соціального оточення та екстремальної ситуації;
- зміну системи термінальних та інструментальних цінностей та світогляду;
- інтерпретацію ситуації та схем її подолання на власний розсуд;

- використання адаптаційного механізму, що був створений на попередніх етапах життя (ідіоадаптація);
- використання стратегії пристосування без виходу та зміни ситуації.

При гіперадаптації, яка можлива в умовах екстремальної або надзвичайної ситуації, вона може стати персеверативною (фіксованою). Стереотипія, в цьому випадку, призводить до характерологічних порушень – розвитку акцентуації, яка дуже широко розглянута в багатьох наукових працях, або психопатій.

Додаткового дослідження потребує: вивчення типологічних характерологічних рис представників силових структур, тому що вони показують виражене посттравматичне зростання в наслідок екстремальних або надзвичайних ситуацій, що дозволяє їм отримувати з них позитивний досвід; фонду групових захистів (притаманного саме для силовиків); типових пошукових стратегій.

Бібліографічні посилання:

1. Лазуренко С.І., Білошицький С.В., Семенов А.М. Адаптація та адаптаційні можливості людини. Збірник «Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами», №11 (13), 2014. С. 194-207

Коваль Владислав Олександрович

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психології Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

Коваль Катерина Ігорівна

магістр психології, завідувач методичним
Відділом ПНЗ «Центр дозвілля дітей та
юнацтва Вознесенівського району»
Запорізької міської ради Запорізької області

НЕВИРІШЕНІ ПСИХОЛОГІЧНІ КРИЗИ

Проблема невирішених психологічних криз з кожним роком набуває все більшого значення. Соціально-економічні проблеми суспільства призводять до порушення функціонування соціальної структури суспільства, а це, в свою чергу, за рахунок атомізації індивіда та послаблення соціальних зв'язків – призводить до послаблення взаємодій побудованих на кооперації;